

Förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen

Förvaltningslagen (2017:900)

Förvaltningsrättsliga principer, 5 och 23 § § FL + RF

Grundläggande principer som införts i förvaltningslagen för att tydliggöra vad som gäller vid myndigheters arbete

- Legalitetsprincipen – beslut om åtgärder kräver stöd i lag
- Objektivitetsprincipen – Krav på saklighet och opartiskhet + ett krav på respekt för allas likhet inför lagen
- Proportionalitetsprincipen – en åtgärd får inte vara mer långtgående än vad som krävs för att uppnå det avsedda resultatet
- Officialprincipen – myndigheten ansvarar för att ett ärende utreds tillräckligt

■ Förvaltningslagen eller kommunallagen?

- Förvaltningslagen – tillämpas vid handläggning av ärenden (jmf. faktiskt handlande) inom det specialreglerade kommunala området, SoL, SkoL etc.
- Kommunallagen – tillämpas inom det oreglerade kommunala området = laglighetsprövning 13 kap. KL
- Bestämmelser i FL som alltid ska tillämpas:
  - service, tillgänglighet och samverkan (6-8 § §)
  - krav på enkel, snabb och kostnadseffektiv handläggning (9 § första stycket)
  - tolkning och översättning (13 §)
  - ombud och biträde (14-15 § §)
  - bekräftelse av handlingar (21 §)
  - ankomstdag för handlingar (22 §)

Förvaltningslagen, fortsättning

- Utrednings- och dokumentationsskyldighet om det har betydelse i ärendet
- KommunikERING med den enskilde - allt som påverkar beslutet och rätt för part att yttra sig därutöver - även beslut som fattas i nämnd/utskott
- Alla beslut ska dokumenteras, motiveras, expedieras och verkställas

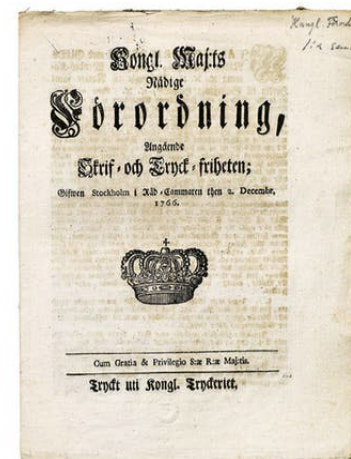
Jävsregler i 16 § FL (skiljer sig något från jävsregler i KL)

1. Närståendejäv
2. Ställföreträdarjäv eller ombudsjäv
3. Tvåinstansjäv
4. Delikatessjäv (generalklausulen)

Förvaltningslagen, fortsättning

- Varje ledamot som deltar i överläggningen är skyldig att delta i avgörandet!
  - acklamation, ordförande presenterar varje förslag (om flera) för sig = JA/NEJ
  - ledamöter behöver inte rösta för mer än ett förslag
  - ordförande måste alltid rösta om det behövs för att ärendet ska kunna avgöras
- Omröstning kan begäras – ska ske öppet
- Enkel majoritet – ordförande har utslagsröst
- Reservera eller acceptera! 30 § FL
  - Reservation – annars anses du ha stått bakom beslutet
  - Anmälas före beslutet expedieras/görs tillgängligt på annat sätt eller slutlig form

Offentlighetsprincipen och allmänna handlingar

Offentlighetsprincipen

Syftet med offentlighetsprincipen är att ge möjlighet till insyn i det allmännas verksamhet genom regler om:

- 1) Handlingsoffentlighet
- 2) förhandlingsoffentlighet och
- 3) meddelarfrihet

Kommunen lyder under offentlighetsprincipen

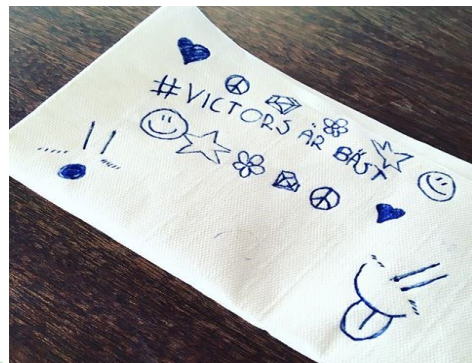
Allmänna handlingar

- Offentlighetsprincipen - allmänheten har rätt till insyn i och tillgång till information om statens och kommunernas verksamhet
- Allmänna handlingar - 2 kap 1 § Tryckfrihetsförordningen (TF)
  - Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning ska varje svensk medborgare ha rätt att taga del av allmänna handlingar
  - Gäller även utlänningar (14 kap. 5 §)

Skyldigheter enligt offentlighetsprincipen: registreringskyldighet, utlämning av allmänna handlingar, sekretessprövning, arkivering

Vad är en handling?

- en upptagning som man kan läsa, lyssna på eller uppfatta på annat sätt

Vad är en allmän handling?

Förvarad vid myndigheten (TF 2 kap. 3 §) **OCH**

- **Inkommen** (TF 2 kap. 6 §) **ELLER**
- **Upprättad** (TF 2 kap. 7 §)

Inte allmän handling

- Handlingar av privat natur – hit räknas handlingar som rör fackliga eller partipolitiska uppdrag
- Utkast till beslut eller skrivelser som skickats mellan myndigheter (s.k. delning)
- Minnesanteckningar och arbetsmaterial
- Bibliotekshandlingar och webbplatser
- Handlingar avsedda att ingå i periodisk skrift utgiven av myndigheten

Är den allmänna handlingen offentlig?

- Allmänna handlingar är som huvudregel offentliga
- Inskränkning endast med stöd av lag
- Sekretessprövning ska göras i varje enskilt fall

Sekretess

Vad innebär sekretess?

Kvalificerad hemligstämpel

Vem prövar begäran om utlämnande

- Prövning av om en handling kan lämnas ut görs av den tjänsteman som har tillgång till handlingen i sitt dagliga arbete.
- Prövning i två steg
  - Är det en allmän handling?
  - Är den offentlig?

Rätten att ta del av allmän handling

- Rätt att se/läsa handlingen
- Rätt att få en kopia
- Rätt till anonymitet – undantag vid sekretessprövning
- Skyndsamhetskrav – lämna ut genast eller så snart som möjligt

Allmänna handlingar?

- kommunstyrelsens protokoll
- Din E-postlogg
- e-post från din sambo om helgens planer
- journal hos socialtjänsten
- kommundirektörens elektroniska kalender
- handlingar i ett bygglovsärende
- e-post till och dig som förtroendevald
- en leverantörs anbud i en upphandling
- en sammanställning över alla fakturor rörande

Meddelarfrihet

- Regleras i 1 kap 7 § tryckfrihetsförordningen (TF) och 1 kap 10 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL)
- Innebär att enskild kan vända sig till massmedier som omfattas av TF och YGL med tips och egna inlägg, utan att riskera straff, skadestånd eller andra påföljder.
- Gäller när man yttrar sig själv - inte åt kommunen
- Bryter sekretessen, men bryter **inte** kvalificerad sekretess
- Ger **inte** rätt att lämna ut allmänna handlingar utan föregående sekretessprövning

Meddelarskydd

Kompletterar meddelarfriheten.

1. Meddelaren har rätt att vara anonym
2. Den som arbetar vid ett mediehus (journalister m fl) har tystnadsplikt
3. Kommunen får inte efterforska vem meddelaren är

Kvalificerad sekretess

- **Uppgifter om enskilda inom socialtjänstens område samt vid hälso- och sjukvård 25- 26 kap OSL**
- Vissa uppgifter om enskilda i pedagogisk verksamhet, 23 kap OSL
- Sekretess till skydd för enskilda oavsett sammanhang, gäller exempelvis förföljda personer och utlänningar som kan riskera övergrepp i hemlandet, 21 kap OSL
- Ärende om tillstånd till färdtjänst 29 kap 6 § OSL
- Vissa uppgifter i ärenden som rör tillsyn eller stödverksamhet i förhållande till näringslivet (ekonomiska förhållanden), 27 kap OSL
- Vissa uppgifter i personalsocial verksamhet 39 kap OSL

Kvalificerad sekretess fortsättning

- Utrikes och försvarssekretess, 15 kap OSL
- Viss förundersökningssekretess, både till skydd för det allmänna och för enskild
- Säkerhets- och bevakningsåtgärd samt risk- och sårbarhetsanalys, 18 kap

AVSLUTNING

Tack för er medverkan och lycka till med
förtroendeuppdraget!

